

Stanowisko
Zarządu Śląskiego Związku Gmin i Powiatów
z dnia 25 marca 2022 r.

w sprawie: wycofania reform „Polskiego Ładu” w związku z pogłębiającą się, trudną sytuacją jednostek samorządu terytorialnego spowodowaną kryzysami epidemicznym i uchodźczym, inflacją oraz ograniczeniem dochodów samorządów

W ciągu ostatnich kilku lat na jednostki samorządu terytorialnego przeniesiono szereg nowych zadań i odpowiedzialności. Jednocześnie odebrano lub drastycznie ograniczono źródła ich finansowania, niejednokrotnie centralizując proces decyzyjny i pozbawiając JST realnego wpływu na sposób i możliwości prowadzenia lokalnych polityk w zakresie edukacji, ochrony zdrowia, taryf za wodę i ścieki i w innych dziedzinach. Ponadto, w stosunkowo krótkim czasie nasze wspólnoty lokalne musiały się mierzyć ze skutkami epidemii, skokowym wzrostem cen surowców i energii, a co za tym idzie wzrostem kosztów ich funkcjonowania oraz generalnie - kosztów życia. Jednocześnie na samorzady przerzuca się znaczną część odpowiedzialności za tak newralgiczne obszary jak ochrona zdrowia czy edukacja. Rok 2021 był najtrudniejszym dla samorządów okresem od początku reform ustrojowych, co niewątpliwie wynika z destruktywnych zmian w systemie finansów gmin, powiatów i województw. Te niekorzystne zmiany w dochodach własnych JST, postawiły w stan zagrożenia budżety wielu gmin w Polsce. Ubytki w dochodach nie zostały samorządom w odpowiedni sposób zrekompensowane.

W tych warunkach, mimo licznych apeli ze strony samorządowej, rządzący wdrożyli program reform zwany „Polskim Ładem”. Jego negatywny wpływ na finanse JST, według szacunków resortu finansów ma być dwukrotnie większy niż wcześniej wprowadzone reformy (również skutkujące ubytkami w samorządowych finansach). Ponadto „Polski Ład” w wielu obszarach drastycznie zmienia system podatkowy w Polsce, co nie pozostaje bez wpływu dla przedsiębiorców i zwykłych obywateli. Osłabiana w ten sposób przedsiębiorczość będzie przyczyną ograniczenia rozwoju naszej gospodarki i to w sytuacji postępujących nowych kryzysów.

Przełom roku 2021 i 2022 przyniósł nam rozpędzającą się inflację, a początek tego roku jest naznaczony rozpętaną przez rosyjskiego agresora wojną u granic Polski, która powoduje niespotykany od 1945 roku kryzys uchodźczy w Europie, destabilizując nie tylko nasz region, ale wpływając również negatywnie na stan światowej gospodarki.

Polacy w obliczu tej nadzwyczajnej sytuacji stanęli na wysokości zadania i nie szczędząc sił, środków i poświęcenia z otwartymi ramionami przyjęli ponad dwa miliony uchodźców, którzy od 24 lutego br. przekroczyli naszą granicę. W miastach i miasteczkach województwa śląskiego gościmy coraz większą liczbę obywateli walczącej Ukrainy i staramy się zapewnić im opiekę pełni troski i empatii. To właśnie na samorządach spoczywa główny ciężar pomocy uchodźcom. Wydatki poniesione na ten cel z rezerw budżetowych miast, gmin i powiatów, mimo licznych deklaracji, z pewnością nie zostaną w całości pokryte przez rząd. Do tej smutnej refleksji skłaniają nas dotychczasowe doświadczenia związane z wdrażaniem zmian opisanych powyżej. Sytuacja, w której się znaleźliśmy wymaga całościowego przewartościowania polityki krajowej, biorąc pod uwagę wszelkie możliwe zagrożenia jak i szanse związane z tak dużym napływem ludności.

W świetle wszystkich powyższych zagrożeń i problemów oraz nowych uwarunkowań geopolitycznych, ekonomicznych, demograficznych i społecznych wydaje się, że jednym z pierwszych zadań, które stoją przed nami to zrzucenie ograniczeń, które hamują rozwój naszej gospodarki, w tym wszelkich form przedsiębiorczości. Z pewnością takim ograniczeniem jest pakiet ustaw i regulacji nazwany „Polskim Ładem”. Jego nieprzemysłane rozwiązania i nieprecyzyjne regulacje wprowadziły wiele problemów dla samorządów, przedsiębiorców i obywateli. W szczególności osłabienie niezależności samorządów i ich możliwości finansowych w obecnej sytuacji jest działaniem szkodliwym i sprzecznym z interesem naszego państwa. Niezrozumiałe dla nas w tym kontekście są również najnowsze komunikaty rządowe informujące o zamiarze obniżenia stawki podatku PIT z 17 do 12 procent bez odpowiedniego zrekompensowania ubytków w dochodach samorządów. To tym bardziej ubezwłasnowolni samorządy i ograniczy nasze możliwości działania. Reforma finansów publicznych kraju powinna być dokonywana w sposób przemyślany i odpowiedzialny, a nie pochopny, wrywkowy i chaotyczny, czy też w wyniku wytykania oczywistych błędów, co obserwujemy obecnie.

Wobec powyższego, w sytuacji postępującego kryzysu uchodźczego i humanitarnego, rosnących zagrożeń związanych z bezpieczeństwem naszego Państwa oraz coraz bardziej prawdopodobnym kryzysem finansów publicznych, Zarząd Śląskiego Związku Gmin i Powiatów, w obawie o byt naszych mieszkańców, apeluje o natychmiastowe odwrócenie zmian wprowadzonych tzw. „Polskim Ładem” i ostateczne zlikwidowanie skutków tej reformy.

Śląski Związek Gmin i Powiatów

Piotr Kuczera
Przewodniczący Związku